

Barchan – městská historická slavnost

Organizátor: Město Jemnice

V červnu, po svatém Vítu, se v Jemnici konal Barchan, slavnost s tak trochu podivným názvem. Po tři dny město žilo jarmarkem a pouťovými atrakcemi. V areálu zámku a sokolovny probíhaly kulturní a historické programy. Celá slavnost byla zahájena v pátek průvodem kostýmovaných postav - vyvěšením praporu barchanu a městského praporu na radnici. Následovalo otvírání mázházů. Večer byly na programu taneční veselice na zámku a sokolovně. V sobotu ráno vzbudil jemnické tzv. "budíček", kdy průvod bubenic a trubačů procházel ulicemi města. V dopoledních hodinách probíhal běh historických posílů, kteří přinášely zprávy královně Elišce od jejího manžela Jana Lucemburského z boje proti loupeživým rytířům. V odpoledních hodinách přijel král Jan se svou družinou do opevněné Jemnice. Společně se svou chotí a asi 200 členným průvodem se přemístili do areálu sokolovny, kde probíhalo rozloučení královského páru s Jemnicí, doplněné rytířskými souboji, historickými písněmi a tanci. Po scéně následovalo vystoupení jemnických mažorettek, které vyplnily dobu před hlavním kulturním programem na sokolovně. Od rána v areálu zámku probíhalo historické tržiště s dobovými řemesly, divadelními představeními, historická vystoupení dobových písní a tanců, apod. Ve večerních hodinách procházel městem opět průvod historických postav s pochodněmi, který dovedl návštěvníky do areálu zámku. Den byl zakončen velkým ohňostrojem. Současně na sokolovně a zámku probíhaly opět taneční veselice. Třídenní slavnost končila slavnou poutí ke kostelu sv. Víta. Ve stínu lipového háje se u svatovítské lípy sešli věřící z celého okolí na slavnostní mši. Na nedělní odpoledne bylo v areálu zámku připraveno opět kulturní vystoupení /koncert nebo divadlo apod./.

Traduje se, že slavnost patří mezi nejstarší v Čechách a na Moravě. Prokazatelné je však pouze to, že se uskutečnila v roce 1713. Tehdy byla v městské knize popsána rozepře mezi měšťany Seidlem a Pišlem o věci potřebné slavnosti. Tato kniha s nadpisem: "Protocollum Miasta Swobodnego Jemnicze w Marktabstwij Moravskem" nám o stáří slavnosti nemůže povědět více. Pod nadpisem totiž je napsána věta: "Zalozenij Letha Panie Sedumnactiestiego Tržinacte." Z textu však vyplývá, že uvedeného roku 1713 nebyla slavnost pro měšťany žádnou novinkou. Naopak, v té době už byla zřejmě zavedenou tradicí. Průběh oslav se změnil podle vkusu měšťanů. Nikdy se však nezměnilo jádro celé slavnosti. Tím je běh čtyř posílů, kteří nesou zprávy své královně Elišce Přemyslovně. Podle pověsti ji manžel Jan Lucemburský zanechal za pevnými hradbami města Jemnice a sám vedl vojenskou výpravu k potrestání vnitřních nepřátel. Král ani v boji nezapomíná na svoji mladou manželku. Vysílá čtyři posly se zprávami o průběhu bojů a královna všechny doručitele postupně odměňuje. První běžec dostane barchetový náprsník /ten dal název historické slavnosti/, druhý šátek, třetí punčochy a čtvrtý cenu útěchy, věnec. Zda je slavnost Barchan postavena na skutečné události, je dlouholetým předmětem sporů. Nebudeme pátrat, zda se to mohlo udát r. 1312 při vojenské výpravě proti Fridrichu z Lidnavy, anebo roku 1315, kdy král Jan vedl vojska proti Matouši Čáku Trenčanskému. Vláda Jana Lucemburského a jeho syna Karla IV. byla pro Jemnici "zlatou dobou". Závod 4 běžců tak po staletí připomíná výsadní postavení královského města i jeho obyvatel.

